ÖRBOTTYÁN

ELŐTERJESZTÉS
A KÉPVISELŐ-TESTÜLET
2021. július 30-i ülésére

A napirendet tárgyaló ülés dátuma:	**2021. július 30.**
A napirendet tárgyaló ülés:	**Képviselő-testület**
Előterjesztő:	**Benedek Éva Humánügyi Bizottság elnöke**
Az előterjesztést készítette:	Gállné Mezősi Szilvia jegyző Muzsay Márta intézményvezető
A napirendet tárgyaló ülés típusa-1:	**nyílt** /zárt
A napirendet tárgyaló ülés típusa-2:	rendes / **rendkívüli**
A határozat elfogadásához szükséges többség típusa:	**egyszerű** / minősített
A szavazás módja:	**nyílt** / titkos

A tárgyalandó témakör tárgya:
Értékelés az önkormányzat 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

1. A TÁRGYALANDÓ TÉMAKÖR TÁRGYILAGOS ÉS TÉNYSZERŰ BEMUTATÁSA

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak.
A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.
A Kormány 478/2020. (XI.03.) Korm. rendeletével 2020. november 4-től, majd 27/2021. (I.29.) Korm. rendeletével 2021. február 8-tól, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki. A jelenleg is fennálló veszélyhelyzet miatt az értékelés elkészítésére most került sor.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete határozza meg az értékelés tartalmi követelményeit:

„I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:
1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,

- egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,

- gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),

- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4-5.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).”

Ezen tartalmi követelmények figyelembevételével elkészítettük az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2020. évi ellátásáról szóló értékelést, mely jelen előterjesztés mellékletét képzi.

Kérem, hogy a képviselő-testület az értékelést vitassa meg és fogadja el.

2. Előzmények, a tárgyalandó témakörben hozott korábbi képviselő-testületi döntések, és azok végrehajtásának állása

---

3. Jogszabályi hivatkozások

A gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

4. Költségkihatások, illetve a kiadás fedezetét biztosító költségvetési sor megnevezése

Az értékelésnek közvetlen költségkihatása nincsen.

5. Az illetékes bizottság véleménye

Humánügyi Bizottság véleménye: A bizottság az értékelésben sárga kiemeléssel jelzett módosításokkal az előterjesztést a képviselő-testületnek elfogadásra javasolja.

6. HATÁROZATI JAVASLAT, RENDELET-TERVEZET

Őrbottyán Város Önkormányzat Képviselő-testületének …/2021. (VII. …..) határozata az önkormányzat 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló értékelésről

Őrbottyán Város Önkormányzat Képviselő-testülete az önkormányzat 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló értékelést a határozat melléklete szerint elfogadja.

Felkéri a Humánügyi Bizottság elnökét, hogy intézkedjen az értékelés megküldéséről a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 1997. évi XXXI. törvény rendelkezéseinek megfelelően.

Határidő:	azonnal
Felelős:	Humánügyi Bizottság elnöke
Végrehajtást végzi:	jegyző

Őrbottyán, 2021. július 27.

az előterjesztést készítette: előterjesztő:

…….	……..	……...……..
Gállné Mezősi Szilvia	Muzsay Márta	Benedek Éva
jegyző	intézményvezető	Humánügyi bizottság elnöke

Értékelés az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról 2020. év

A gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni Pest Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya részére.
A Kormány 478/2020. (XI.03.) Korm. rendeletével 2020. november 4-től, majd 27/2021. (I.29.) Korm. rendeletével 2021. február 8-tól, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki. A jelenleg is fennálló veszélyhelyzet miatt az értékelés elkészítésére most került sor.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete szerint határozza meg az értékelés tartalmi követelményeit.

1. Őrbottyán demográfiai mutatói

Őrbottyán Város állandó lakosainak száma 2020. december 31. napján ~~7 745~~ 7820 fő volt. A demográfiai mutatók az alábbiak szerint alakultak, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira:

	2016.	2017.	2018.	2019.	**2020.**	2016.	2017.	2018.	2019.	**2020.**	2016.	2017.	2018.	2019.	**2020.**
	nő					férfi					összesen				
0 – 3 év	132	135	154	155	**154**	134	152	135	133	**151**	266	287	289	288	**305**
4 – 6 év	118	107	102	110	**123**	136	123	124	124	**125**	254	230	226	234	**248**
7 – 14 év	371	372	381	367	**355**	370	388	389	391	**387**	741	760	770	758	**742**
15 – 18 év	173	175	179	184	**186**	154	155	159	167	**170**	327	330	338	351	**356**
19 – 62 év	2228	2276	2291	2323	**2354**	2304	2337	2340	2360	**2393**	4532	4613	4631	4683	**4747**
63 év felett	698	741	788	802	**826**	532	538	563	586	**596**	1230	1279	1351	1388	**1422**
	3720	3806	3895	3941	**3998**	3630	3693	3710	3761	**3822**	7350	7499	7605	7702	**7820**

A táblázatból látható, hogy Őrbottyán lakosságszáma továbbra is folyamatosan növekszik. A korosztályok létszámát tekintve az elmúlt évekhez képest változás tapasztalható. A 0-18 év alatti korosztályt és a korcsoportokat tekintve most a 7-14 éves korosztály tekintetében tapasztalható a csökkenés. Mind a 4-6 mind a 15-18 éves korosztályok létszámát tekintve emelkedés látható az elmúlt évhez képest.

2. Őrbottyán Önkormányzata által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások

2.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A 2020. év folyamán átlagosan 51 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, mely alapján a gyermek jogosult volt a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, természetbeni támogatásnak, valamit külön jogszabályok által meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére.

A Gyvt. alapján a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást nyújt. Az alapösszegű pénzbeli támogatás összege 2020. évben gyermekenként 6 000 Ft volt.

2020. január 1-től a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást nyújt. Az emelt összegű pénzbeli támogatás összege 2020. évben is gyermekenként 6 500 Ft volt.

A 2020. évben támogatásban részesülők adatai az alábbiak szerint alakultak:

	Alapösszegű támogatásban részesülő gyermek (fő)	Támogatás (Ft)	Emelt összegű támogatásban részesülő gyermek (fő)	Támogatás (Ft)	Támogatás összesen (Ft)
Augusztus	22	132 000	18	117 000	249 000
November	22	132 000	18	117 000	249 000
Összesen	44	264 000	36	234 000	498 000

A jogszabályváltozás következtében 2013. augusztusában megszűnt kiegészítő gyermekvédelmi támogatás helyében lépő pénzbeli ellátást 2020. évben nem állapítottunk meg, mivel nem volt olyan családbafogadó gyámul kirendelt hozzátartozó, aki a Gyvt-ben meghatározott feltételeknek megfelelt volna.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek vonatkozásában 2020-ban is változatlan maradt az intézményi gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályozás: bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek számára az étkezést ingyenesen kell biztosítani, az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani.

A kérelem elutasítására 2020. évben nem került sor.

A 2020. évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak statisztikai adatai alapján erőteljes csökkenő tendencia mutatható ki: 2015. december 31-én 114 gyermek volt jogosult, 2016. december 31-i statisztikai adat szerint 136 gyermek, 2017. december 31-én 110 gyermek, 2018. december 31-én 73, 2019-ben 50 míg 2020-ban 44 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága állt fent. Az ügyiratokat áttekintve az állapítható meg, hogy a csökkenés mögött a jövedelmi helyzet pozitív irányba való változása mellett a tavalyi évben is az játszott szerepet, hogy sok gyermekes családok esetében szűnt meg a jogosultság költözés, illetve jövedelem emelkedése miatt.

A jogosultak nagyobb része esetében továbbra is beszélhetünk közüzemi számlaelmaradásokról, hiteltartozásról, illetve a helyi adók tekintetében is halmozódott fel tartozás (pl. szemétdíj, csatorna, talajterhelési díj). A szociális rászorultság alapján igényelhető védendő fogyasztói státusz (gáz, villany) megállapítására irányuló kérelmek száma az eddigi csökkenő tendencia után a tavalyi évben történt minimális emelkedés után további emelkedést mutat: 2014. évben 18 fő, 2015. évben 11 fő, 2016-ban 9 fő, 2017-ben 5 fő, míg 2018-ban csak 1 fő, 2019-ben 2 fő 2020-ban pedig 6 fő részére állapítottunk meg védendő fogyasztói státuszt.

2.2 Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok

A 2020. évben a 2018. február 2-án hatályba lépett Őrbottyán Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 1/2018. (II. 01.) önkormányzati rendelet alapján az önkormányzat rendkívüli települési támogatás és települési támogatás elnevezéssel nyújtott támogatást a rászoruló gyermekek, családok számára. Természetbeni ellátásként az újonnan elfogadott helyi rendelet lehetővé tette, hogy a gyermekek intézményi gyermekétkeztetés térítési díjához

igényeljenek támogatást a szülők, melynek mértéke óvodai nevelésben és általános iskolai oktatásban részt vevő gyermek esetén a térítési díj 50% és 100% között, középiskolai tanulmányokat folytató gyermek esetén 0% és 50% között volt.

A rendkívüli települési támogatás megállapítását – átruházott hatáskörben – a Képviselő-testület Humánügyi Bizottsága (továbbiakban: Bizottság) a veszélyhelyzet ideje alatt a polgármester volt jogosult dönteni.

A gyermekeknek nyújtandó támogatás 2020-ban sem jelent meg külön költségvetési előirányzaton, hanem beépült a rendkívüli települési támogatás előirányzatára. A képviselő-testület az elmúlt évek adatai alapján 2020. évre is 2 700 000 Ft előirányzatot biztosított rendkívüli települési támogatásra és települési támogatásra.

A veszélyhelyzet ideje alatt, polgármesteri döntéssel Őrbottyán Város Önkormányzata a 2020. évi rendkívüli települési támogatási előirányzat terhére a szociálisan rászorulóknak 1.000.000 Ft értékben élelmiszer, tisztító- és tisztálkodószer adományt biztosított.

Általánosságban a kérelmekkel kapcsolatban az mondható el, hogy 2020. évben ugyanazok a családok fordultak az önkormányzathoz támogatásért, akik az elmúlt években is, 1-2 új egyszer támogatást kérő jelenik meg a kérelmezők között.
A legnagyobb problémát az eddigi évekhez hasonlóan a közműszámlák kifizetése, a tüzelőanyag megvásárlása, a gyógyszer költségek kifizetése, valamint egyéb megélhetéshez kapcsolódó kiadás kifizetése jelentette. A gyermekek vonatkozásában a kérelmek legnagyobb része továbbra is a gyermekek számára biztosítandó óvodai felszerelések, iskolai tanszerek megvásárlására, élelmiszerre (intézményi étkeztetésre) és ruházat vásárlására irányult. A kérelmek száma iskolakezdés előtt, illetve a karácsonyi ünnepek előtt 2020-ban sem emelkedett kiugróan, átlagban 4-5 kérelem volt havonta.

A humánügyi Bizottság összetétele hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek, a családok körülményeiről minél összetettebb kép legyen kialakítható. A Bizottság munkáját segíti az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat vezetője, aki állandó meghívottként vesz részt a Bizottság ülésein. Bár a rendkívüli települési támogatás nem feltétlenül jelent megoldást a családoknál felmerülő problémák megoldására, a Bizottság mindig vizsgálja azt, hogy mi a gyermek, gyermekek számára a legkedvezőbb támogatási forma.

2.3 Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülők

A gyermekek étkeztetése az óvodai nevelés, iskolai oktatás intézményeiben, az önkormányzat által létrehozott Őrbottyáni Gazdasági és Műszaki Ellátó Szervezeten belül működő konyhán történik. Az étkeztetés keretében a gyermekek tízórait, meleg ebédet és uzsonnát kapnak a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet előírásainak megfelelően.

2020-ban az étkeztetésre vonatkozó adatok az alábbiak szerint alakultak:

Adagszám (ebéd)						
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
óvoda	44 884	45 844	45 238	44 809	44 339	32 056
ált. iskola	67 423	70 584	72 848	72 139	70 289	50 029
összesen	112 307	116 428	118 086	116 948	113 628	82 085

Kedvezményes adagszám (ebéd)						
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
óvoda	23 302	36 016	35 861	35 070	33 011	25 432
ált. iskola	26 663	28 874	30 869	28 253	27 662	21 347
összesen	49 965	64 890	66 730	63 323	60 673	46 779

Kedvezményes adagszámon (ebéd) belül rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapján						
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
óvoda	3 251	1 931	3 596	3 833	2 797	1833
ált. iskola	9 768	9 728	9 655	7 201	5 249	3306
összesen	13 019	11 659	13 251	11 034	8 046	5139

Az előző évekhez viszonyítva mind az óvodások, mind az általános iskolások tekintetében csökkenés tapasztalható. ~~Az adagszám csökkenésre magyarázatul egyrészt az 1. pontban jelzett korosztályban tapasztalható demográfiai csökkenés szolgálhat, továbbá az, hogy a szülők nem a helyi óvodába és iskolába íratják be gyermeküket, valamint az általános iskolai korosztályt tekintve a csökkenés oka valószínűleg az, hogy az iskolai hiányzások miatt nőtt meg az ebédlemondások száma, így csökkent az adagszám is.~~ Az adagszámok csökkenésére leginkább a koronavírus világjárvány miatti intézménybezárás és távoktatás szolgálhat magyarázatul, hiszen azokban az időszakokban kevesebben vették igénybe az étkeztetést.

2020. évben – a 2019. évből áthúzódó támogatást is beleértve – 2 gyermek részére az önkormányzat a rendkívüli települési támogatás előirányzatának terhére természetben nyújtotta az ellátást, mely 2 iskolás gyermek esetében az intézményi (étkezési) térítési díj 50%-ának, átvállalása formájában történt.

A szünidei gyermekétkeztetést 2020-ban is a 2016-tól kialakított szabályok szerint nyújtotta, vagyis a tavaszi, a nyári, az őszi és a téli szünet alatt is biztosítani kell az étkezést az arra jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részülő hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, amennyiben igénylik. Önkormányzatunk 2020-ban a szünidei gyermekétkeztetést nem terjesztette ki a Gyvt. 21/C. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározottakon túlra.

Így 2019. évben a szünidei gyermekétkeztetés adatai az alábbiak szerint alakultak:

Szünet	Időtartam (nap)	Igénybe vevő gyermek (fő)	Étkezési adagok száma
tavasz	2	12	24
nyár	54	16	857
ősz	5	17	79
tél	7	5	35

3. Őrbottyán Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtott ellátások

3.1 Gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja

2018. január 1. óta az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat önálló intézményi formában látja el a család- és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatásokat. Az önkormányzati intézmény az előbbiek mellett szociális alapszolgáltatásokat is nyújt a településen élők részére.

~~A térségi szerepkört is betölteni kívánó intézmény a szociális étkeztetés- és a házi segítségnyújtás szociális szolgáltatásokat Vácduka és Kisnémedi településeken lakók számára biztosítja az Önkormányzatok között született feladatellátási szerződések alapján.~~
Az intézmény törekedett arra, hogy a törvényeknek, jogszabályoknak és egyéb szakmai szabályzóknak megfelelően lássa el feladatait a veszélyhelyzet időszaka alatt is. A veszélyhelyzet időtartama alatti – szociális intézményeket érintő – korlátozó intézkedések megnehezítették, sokszor ellehetetlenítették a személyes gondoskodás nyújtását. A járványügyi intézkedések által behatárolt és korlátozott fizikális és pszichés tér, ellehetetlenítette a személyes gondoskodás jogszabályban-, szakmai protokollokban megfogalmazott formáit, ámde új módszerek kidolgozását tette lehetővé, illetve kívánta meg a szociális szakemberek részéről.

Az Önkormányzat a család- és gyermekjóléti szolgáltatás biztosításánál a lakosságlétszámhoz arányosított, jogszabályban meghatározott 2 fős minimális szakmai létszámot-, valamint az intézmény szervezeti működési szabályzata alapján plusz egy fő foglalkoztatását tette lehetővé a feladatok fontosságára való tekintettel. A plusz egy fő alkalmazása sokszor akadályokba ütközött, nem minden esetben találtuk meg a pozícióra legmegfelelőbb jelentkezőt. Nehézséget jelent az, hogy a szociális szakma munkaerőhiánnyal küzd, így nem a szolgáltatók válogatnak a jelentkezők közül, hanem a jelentkezők próbálgatják, hogy mely szakterület lenne számukra a legmegfelelőbb a szociális palettán. Ez felerősíti a munkaerő fluktuációját.

3.2 Alapellátásban részesülők száma

A 2020-ban, a településen élő gyermekek közül 60 gyermek gondozási tevékenység során került kapcsolatba a család- és gyermekjóléti szolgáltatásban dolgozó szakemberekkel. Előbbiekből 16 gyermek „tanácsadottként" részesült a szolgáltatásban. A szorosabb gondozási tevékenység mellett jelentős számú gyermek volt az intézmény látókörében. Az anyagi okból, élelmiszeradománnyal támogatott családokban, a 2019-es adatokhoz képest (213 gyermek), 2020-ban csupán 110 gyermek részesült rendszeresen egyszeri támogatásokban. Ezek a természetbeni támogatások, élelmiszeradományok sokkal célzottabban és nagyobb mennyiségben/összegben jelentkeztek a családok háztartásaiban. A 2020-ban nyújtott élelmiszeradomány eszmei értéke majd kétszerese volt a 2019-ben lakossághoz juttatott adományok értékénél. (Előbbi adatok tartalmazzák a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számát is.)
2019-hez képest csökkent azon családok száma, melyekben a veszélyeztetettség megszűntetését, illetve enyhítését célozták meg a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó kollégák. 2019-ben 39 család, 2020-ban 27 családdal kapcsolatban került sor megállapodás aláírására, hosszabb gondozási tevékenység végzését célozva.

Az intézményhez érkezett jelzések száma az előző évhez képest emelkedést mutat. 2019-ben 77 jelzés érkezett szolgálatunkhoz, 2020-ban 92 jelzés. A jelzésekben érintett nagykorú személyek száma, illetve a jelzések száma kétszeresére emelkedett (7 jelzés; 6 fő). Mint 2019-ben, 2020-ban is többször előfordult, hogy egy-egy jelzésben több gyermek volt nevesítve. Ez a helyzet kiváltképp abban az esetben problémás, ha a jelzésben megnevezett gyermekek különböző családokban élnek. Adatvédelmi szempontból aggályos egy jelzésen szerepeltetni több családból származó gyermekeket, ezügyben a jelzőrendszer tagjainak fokozott körültekintése elvárható.
A jelzésekben megfogalmazott problémák vizsgálata során 45 gyermek esetében lehetett feltárni valamilyen típusú veszélyeztetettséget (2018-ban 59-, 2019-ben 62 gyermek veszélyeztetettségét detektáltuk). Egyes esetekben a veszélyeztetettség egyszeri intézkedéssel megszüntethető volt. Az előző évekhez hasonlóan, nem minden esetben tudunk hatékonyan beavatkozni, megelőzve ezzel az azonnali hatósági intézkedések kezdeményezését. Intézkedéseinkkel, segítségnyújtásunkkal egyes esetekben falakba ütközünk (lakhatási krízis esetén leginkább). Egyes esetekben a jelzés érkeztét követően, protokollszerű intézkedés történt.

3.3 A gyermekek veszélyeztetettségének okai

A 27 gondozott családban nevelkedő 45 gyermek esetében 40 gyermek esetében volt a gyermek környezetéből eredeztethető probléma. Ez a szám 2020-ban is kiemelkedően magas a többi problémakörhöz viszonyítva. Előbbi csoportban magas számot mutatott a családi konfliktus és a családon belüli bántalmazás problematikája. A családon belüli fizikai bántalmazás száma az előző év adataihoz viszonyítva a felére csökkent, míg a lelki bántalmazás száma összességében duplájára nőtt. Előbbi változást okozhatja a járványügyi intézkedésekhez kötött karanténhelyzet, valamint az észlelő és jelzőrendszer megváltozott érzékelése. Az előző évhez hasonlóan magas számot mutatott a szülők életviteléből-, szenvedélybetegségéből-, vagy antiszociális viselkedéséből adódó veszélyeztetettség. Közel a felére csökkent a gyermeknevelési problémának definiált esetek száma. A szülők egészségi állapotával kapcsolatos tényezők miatti veszélyeztetettség mértéke változatlan. Kizárólag anyagi okból – a 2018 és 2019 évhez hasonlóan – veszélyeztetett gyermek nem került az intézmény látókörébe, de a „sokproblémás" családok esetében, mint „halmozott" probléma jelentkezhet anyagi eredetű veszélyeztetettség. 2020-ban szorosan véve, 6 gyermek veszélyeztetettségének anyagi oka is volt. Előbbi esetekben az anyagi tényezők felett, legtöbbször meg tudtunk fogalmazni egy elsődleges problémát, mely kapcsán hatékonyabban tudtunk beavatkozni, a megoldás felé törekedve.
A 2019-es év végéhez viszonyítva (33 gyermek), 2020 december végén a veszélyeztetett gyermeket száma szinte változatlan, az év utolsó napján 31 gyermeket tartott nyilván az intézmény. Az előbb említett gyermekekkel kapcsolatban továbbra is jellemző, hogy a gondozási tevékenység során hatósági intézkedés történik, vagy hatósági intézkedést kellett kezdeményeznie a szolgálatnak (a család- és gyermekjóléti szolgáltatásokat szabályzó protokoll alapján). Ilyen esetekben a hatósági eljárás sokszor az egy évnél is hosszabb időt vesz igénybe, így a gondozási tevékenység is elhúzódó, hosszabb folyamat.

3.4 Válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása

2020-ban - az előző évekhez hasonlóan - szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anyával nem került kapcsolatba az intézmény.

3.5 A családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása

2020-ban sem került sor gyermek családjából való kiemelésére. Ez a mutató jelzi, hogy az intézmény szakemberei által folytatott gondozás, a nehezített körülmények közepette is eredményes tud lenni.

3.6 A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

A veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer szerepvállalása a járványügyi intézkedések mellett elrendelt hosszabb tanítási szünet, vagy az online oktatás, illetve az egészségügyi szolgáltatók esetében minimálisra csökkentett kontaktlehetőségek okán megváltozott, a veszélyeztetettség észlelése csupán egy szűk csatornán keresztül valósulhatott meg. Ennek ellenére, az intézménybe érkezett jelzések számosságában nem következett be jelentős változás. Érezhető volt a pozitív hatása az intézmény által szervezett, az együttműködés hatékonyságának javítását célzó, tréning technikát is felhasználó szakmaközi megbeszéléseknek. E programokon keresztül az intézmény lehetőséget kínált a köznevelési intézmények és az egészségügyi szolgáltatók részére, munkatársaik fejlesztésére, képzésére. A kompetenciafejlesztő tréningtechnikát használó program célja az volt, hogy a gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő jelzőrendszer szakembereit, a jogszabályban meghatározott jelzési kötelezettségeikkel kapcsolatos problémák kezelésére, magára a problémákra érzékenyítse, és felkészítse a jelzés fontosságának tudatosítására. A három alkalmas, alkalmanként 4 órás program központi témája volt az érzékenyítés, a reziliencia fejlesztése, valamint a konfliktuskezelés elmélete és gyakorlata.

A hatósági intézkedéssel érintett esetekben a gyermekre irányuló jelzést, a járási család- és gyermekjóléti központ felé kell küldeni a jelzőrendszeri tagoknak. E kötelezettség ellenére előfordul, hogy egy-egy jelzés nem a család- és gyermekjóléti központ felé kerül megküldésre, hanem a család- és gyermekjóléti szolgálat felé. Ilyen esetekben a szolgálat továbbítja a jelzést a család. és gyermekjóléti központban dolgozó, az ügyben megjelölt esetmenedzser felé.
Az intézménybe érkezett 92 jelzés közül, 85 esetben irányult a jelzés gyermekre, 7 alkalommal nagykorú személyre.

3.7 Gyermekek napközbeni ellátása

Önkormányzatunk az elmúlt években a településen szervezett nyári táborok támogatásával tett eleget a Gyvt. 41. § (1) bekezdés szerinti gyermekek napközbeni ellátása elnevezésű feladatának az iskolai nyári szünet időszakában. A veszélyhelyzet kihirdetésével, a járványügyi intézkedések által korlátozva, beszűkültek a lehetőségek a gyermekek napközbeni ellátásának megszervezésére a nyári időszakban.
A Kvassay Jenő Általános Iskola épületében – az iskolában dolgozó pedagógusok megbízásával – a gyermekek számára Napközi Erzsébet Tábor került megszervezésre, részben az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat támogatásával.
Az önkormányzat által szervezett gyermekek nyári napközbeni felügyelete a tavalyi év során, bár több hétre is meg lett hirdetve, - a jelentkezők nagyon alacsony létszáma miatt - egy héten keresztül volt megtartva.

6. Felügyeleti szervek szakmai ellenőrzése, tapasztalatok, megállapítások

A Pest Megyei Kormányhivatal 2020. november 5-én az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat által nyújtott szociális alapszolgáltatásokat – házi segítségnyújtást, szociális étkeztetést és az idősek nappali ellátását – ellenőrizte (a család- és gyermekjóléti szolgáltatást a Kormányhivatal nem ellenőrizte). Az ellenőrzést követően a szociális szolgáltatásokkal kapcsolatban mind az önkormányzat, mind az intézmény a kért hiánypótlásnak eleget tett, módosítottuk/kiegészítettük a megnevezett dokumentumokat az ellenőrzés által elvártaknak megfelelően.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Az önkormányzat gyermekjóléti, gyermekvédelmi feladatainak ellátását a jogszabályi előírások és az önkormányzat költségvetési keretei által meghatározottan végzi. A rászoruló gyermekeknek nyújtott támogatásokat a jövőben is szeretné minél hatékonyabban, célzottan nyújtani, bár erre a rendkívüli települési támogatás, mint támogatási forma nem kifejezetten alkalmas. Ez a támogatási forma általában egyszeri, eseti problémák megoldásához nyújt segítséget, de nem jelent hatékony eszközt a családok problémáinak hosszútávú megoldásához.
Az önkormányzat számára valóban hatékony, a problémaspektrumot átfogóan érintő, valamint hosszútávú segítséget jelentő támogatási rendszer nem áll rendelkezésére.
A veszélyhelyzet kihirdetésével az önkormányzat rugalmasabb-, leginkább a krízishelyzet feloldására törekvő megoldásokat dolgozott ki, mely megoldások a veszélyhelyzet alatt krízisbe került, vagy akár a veszélyhelyzet előtt is, de tartósan alacsony bevételekből gazdálkodó személyek, valamint családok megnövekedett terheit igyekeztek enyhíteni.
A jövőben is érvényesíteni kívánjuk azt a bevált gyakorlatot, hogy a gyermekek tekintetében is a természetben nyújtandó támogatások nyújtására helyezzük a hangsúlyt, pl. gyermekek táborozásához, intézményi étkeztetés térítési díjához való hozzájárulás. A jövőben is folytatja az önkormány-

zat azt a programot, hogy tüzelőanyaggal és élelmiszerrel segíti a rászoruló gyermekeket, személyeket és családokat, különös tekintettel a karácsonyi időszakra, amikor is az adományok kiosztásában önkéntesek bevonásával hívja fel a figyelmet a segítségnyújtás fontosságára.

A demográfiai adatok alapján is, illetve az általános iskolánk jelenlegi épületének, infrastrukturális fejlettségének figyelembevételével az önkormányzat gazdasági programjában célul tűzte ki egy új, a mai kor igényeinek megfelelő általános iskola felépítését, mely pozitív hatást gyakorolna a gyermekek, a gyermekes családok életére. Ez a célkitűzés valóra vált, hiszen a kormány döntése alapján Őrbottyán területén új általános iskola fog épülni. A tervezőkkel az egyeztetés elkezdődött, az új épület helye is kijelölésre került. Új kötelező feladatként jelenik meg az önkormányzat számára a bölcsőde kialakítása, amelyet pályázati forrás segítségével valósítunk meg, a bölcsőde 2021-ben megkezdi működését.

Továbbra is fontos célnak tekintjük, hogy a gyermekek és fiatalok számára olyan helyet biztosítsunk, ahol szabadidejüket korosztályuknak, érdeklődésüknek megfelelő programokkal tudják eltölteni, hogy megakadályozzuk az utcán való „csellengést", mely jelenség sajnálatos módon a település lakosságának, az általános iskolás korú gyermekek számának, a lakossági igények növekedésével párhuzamosan megjelent a településen. Terveink szerint a célt pályázati forrásból tudjunk majd megvalósítani.

~~Az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat az idősek nappali ellátásában részesülő ellátottak számának növelését tűzte ki célul a veszélyhelyzet előtti-, illetve kezdeti időszakában. A járványhelyzet súlyossága, a megbetegedés veszélyének leginkább kitett korosztály számára azonban biztonságosabb volt, hogy a szolgáló nem az új, minden igényt kielégítő intézményrészben szervezze meg az igénybevevők „közösségi" ellátását, hanem a szolgáltatást az ellátottak otthonában biztosítsa, megelőzve az elszigetelődés hátrányos következményeinek kialakulását, és segítséget nyújtva az ellátottnak a szükségletei kielégítésében. Ez a kényszerű megoldás lehetetlenné tette a szolgáltatást igénybevevők létszámának növelését. A járványhelyzet enyhülésével egy-egy közösségi program szabad térben való megszervezése reális célkitűzésnek tűnt, és megvalósíthatónak is bizonyult, 8 idős őrbottyáni lakosnak jelentve az egyedüli közösségi élmény megélését.~~
~~Az elmúlt év tapasztalataira alapozva a résztvevők számának növelését, a meglévő közösség felfejlesztését, célszerű a veszélyhelyzet megszűnését követően megkezdeni, amennyiben lehetőség van a közösségi programok zárt térben való megtartására. A szolgáltatás tartalmát, a programok sokszínűségét célszerű a népszerű helyi fórumokon és az idősek által sűrűbben látogatott helyeken hirdetni.~~

A távlati tervekben megfogalmazott „tanoda program" felülvizsgálatakor körvonalazódott, hogy a program nehezen formálható a meglévő tárgyi és személyi feltételekhez, így egy célszerűbb, megfelelőbb szolgáltatási forma kialakítását tervezzük, mely a gyermekek és szüleik részére a helyi igényeknek megfelelő szabadidős és prevenciós szolgáltatást kínál, az „alternatív napközbeni ellátás" keretein belül. E forma részleteinek alaposabb kidolgozása a 2021 év végén időszerű, mivel a szociális szolgáltató épületében a GAMESZ által használt helyiségek legkésőbb 2021. december 31. napjával átadásra kerülnek az Őrbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat használatába.

Amit továbbra sem szabad elengedni a tervek közül, az, hogy az idősebb generáció és a fiatalabb generáció tagjai közös programok keretében együttműködjenek, segítsék, motiválják egymást. Ha csak napi rövid időtartamban is, de a közös programok lehetőséget nyújthatnak az elmagányosodás és az izoláció oldására, másrészt az újabb generációk megismerhetik az elmúlt közösségek értékeit.

8. Bűnmegelőzési program

A település legújabb közbiztonsági és bűnmegelőzési programja 2019. évben kerül elfogadásra, öt évre vonatkozóan. A koncepció kiemelt figyelemmel van a gyermek- és fiatalkori bűnözésre, az áldozattá válás megelőzésére, a családon belüli erőszak megelőzésére. A programnak része a bűnmegelőzés egyéb szereplőivel (pl. rendőrség, civil szervezetek, állampolgárok, egyházak, gazdasági szereplők) való együttműködés kialakítása és erősítése.

2020. évben bekövetkezett pandémiás helyzet miatt a bűnmegelőzési tevékenység során korábban rendszeresen látogatott intézmények (pl.: óvoda, iskola, nyugdíjas klubok) nem voltak látogathatók személyesen, rendezvények tartására sem került sor.

9. Civil szervezetekkel való együttműködés

Őrbottyánban a civil szervezetek tevékenységi körükben vesznek részt gyermekjóléti, gyermekvédelmi feladatok ellátásában.

A helyi Kvassay Alapítvány pályázati úton támogatja a szociálisan rászoruló gyermekek, hozzájárulva pl. a táborozás, kirándulás költségeihez. Az iskola számára beszerzett eszközökkel közvetett módon támogatják a szociálisan rászoruló gyermekeket is. A szülői munkaközösség által végzett aktív munka is segítséget jelent a gyermekek és szüleik számára.
Az Őrbottyáni Gyermekmosoly Alapítvány, a helyi óvoda alapítványa adománygyűjtő rendezvények szervezésével támogatja közvetve és közvetlenül a szociális rászoruló gyermekeket is.
A Tökmag Focisuli Sportegyesület a gyermekek sportolására biztosít lehetőséget.
Az Őrbottyán Csapatok Sport Egyesület fogadja a „csellengő" gyermekeket, programot biztosítva (pl. asztalitenisz) azon gyermekeknek, akik a délutánt egyedül töltik, továbbá programokat szervez a családok számára is.
A Tarsolyos Baráti Kör egyik fő feladatának tekinti a fiatalok összefogását a településen. Rendezvényeiket a hagyományőrzés téma körében rendezték és a jövőben is ez a céljuk. A népzene, a néptánc, az ősi harcművészet bemutatása és elsajátítása a társaság egyik fő tevékenysége, ebbe próbálják bevonni a település fiataljait.
A Bottyán Equus Közhasznú Alapítvány lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermekek megismerkedjenek az alapítvány munkájával, megismerjék a felelős állattartás szabályait.